

Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 (KISS2030)

Ratkaisuja ja uusia toimintatapoja pk-yrityksille

Jaana Sorvali, Luonnonvarakeskus

Kuopio, 14.11.2024

Esityksen sisältö

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- KISS2030 ja hallinnonalakohtaiset suunnitelmat
- KISS2030 toimeenpano
- Sopeutumisen kaksi yritysnäkökulmaa
 - Riski
 - Mahdollisuus

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmastolaki 423/2022

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *ilmastonmuutokseen sopeutumisella* toimia, joilla varaudutaan ja mukaudutaan ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin sekä toimia, joiden avulla voidaan hyötyä ilmastonmuutokseen liittyvistä vaikutuksista;

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220423#Pidm45843169094208>

Kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumispolitiikan kehitys

Valtioneuvosto asetti saamelaisen ilmastoneuvoston

ympäristöministeriö

24.8.2023 14.09 TIEDOTE

Kuva: Eeva Mäkinen/Saamelaiskäräjät

Valtioneuvosto asetti 24. elokuuta saamelaisen ilmastoneuvoston neljä vuotta kestäväälle kaudelle. Saamelainen ilmastoneuvosto on uusi, riippumaton asiantuntijaelin, jonka tarkoituksena on tuoda saamelaisten tietopohja ja näkökulmat osaksi ilmastopolitiikan valmistelua.

Saamelaiseen ilmastoneuvostoon nimitettiin 12 edustajaa, ja se koostuu tutkijajäsenistä ja saamelaisen perinteisen tiedon haltijoista. Puheenjohtajaksi nimitettiin tutkijatohtori **Klemetti**

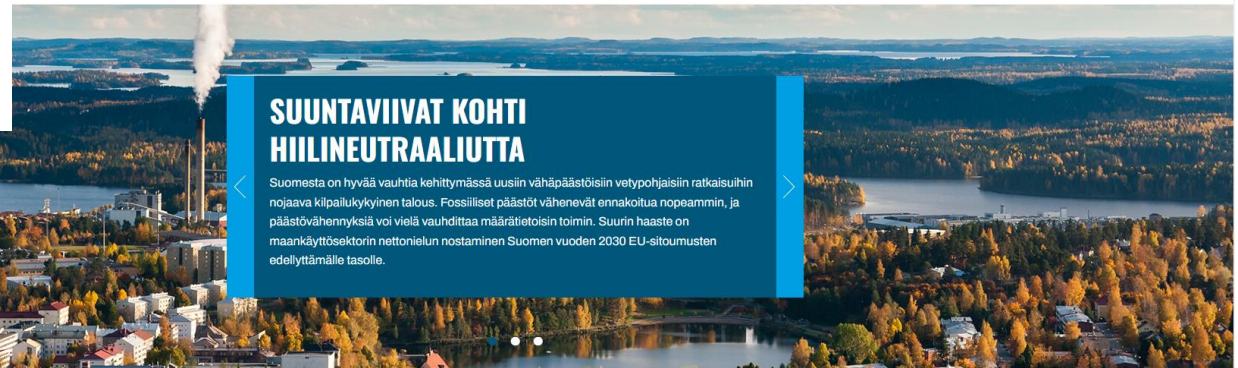
Näkkäljärvi Oulun yliopistosta.

Saamelainen ilmastoneuvosto on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen kansallinen elin, joka edistää alkuperäiskansojen oikeuksia. Saamelainen ilmastoneuvosto asetettiin nyt ensimmäistä kertaa. Saamelaisesta ilmastoneuvostosta säädetään uudistetussa ilmastolaissa.

European Scientific Advisory Board on Climate Change

TIEDOTTEET BLOGI Q&A AINEISTOT JA RAPORTIT YHTEYSTIEDOT EN SV

1 °C

Maapallon lämpötila on noussut noin asteella edellisestä ajasta

10-90 cm

Merensinän nousu tällä vuosisadalla

Sään äärilämpötilat ovat lisääntyneet

1,5 °C

Tavoite pysäyttää lämpötilan nousu

2050

Nettopäästöt laskettava nolliin

Ilmastotoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla

KISS2030 ja hallinnonalakohtaiset suunnitelmat

Maa- ja metsätalousministeriö koordinoi: sopeutuminen osana hallinnonalojen normaalia toimintaa

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Ilmastomuutos sosiaali- ja terveyssektorilla

Sosiaali- ja terveysministeriön
ilmastomuutokseen sopeutumisen
suunnitelma (2021–2031)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN JULKAISUJA 2021:20

Puolustushallinnon ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma

Valtiovarainministeriön ilmasto- ja luontostrategia

13.12.2022

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75594>

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163160>

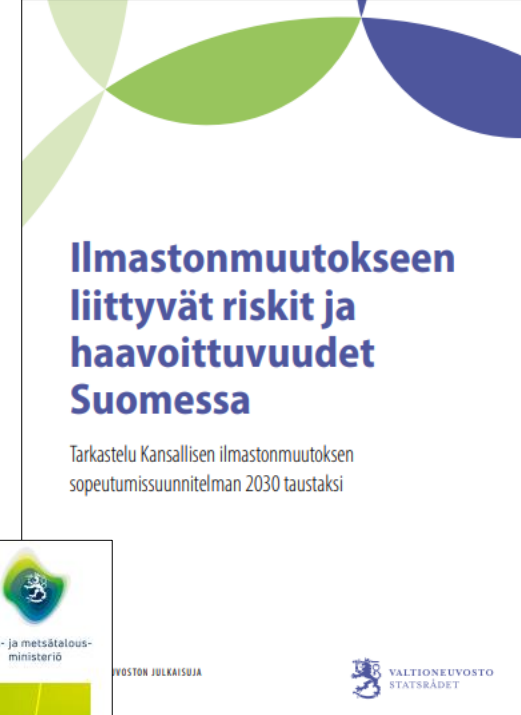
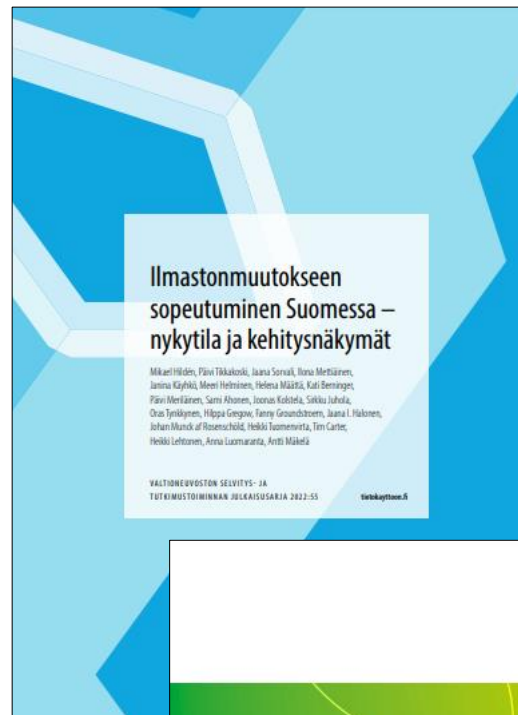
https://www.defmin.fi/files/5729/PM_PILMUS-raportti_FIN_A4_DIGI-V4.pdf

https://vm.fi/documents/10623/101263033/2022_VM_ilmasto+ja+luontostrategia_SAAVUTETTAVA.pdf/32267f9a-f63e-f3a4-2cf6-9a159b545c2b/2022_VM_ilmasto+ja+luontostrategia_SAAVUTETTAVA.pdf?t=1674729149343

Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030

Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA
2023:73

Lähtökohdat

- KISS2030 on ilmastolain mukainen suunnitelma, osa ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää
- Sisällöllinen painotus kansallisesti merkittävässä ja poikkileikkaavissa teemoissa, tavoitteissa ja toiminnaissa
- Täydentää hallinnonalakohtaisia sopeutumisen toimintaohjelmia ja muuta hallinnonalakohtaista sopeutumistyötä
- Ei luoda erillistä toimintaohjelmaa, välitarkastelu 2026

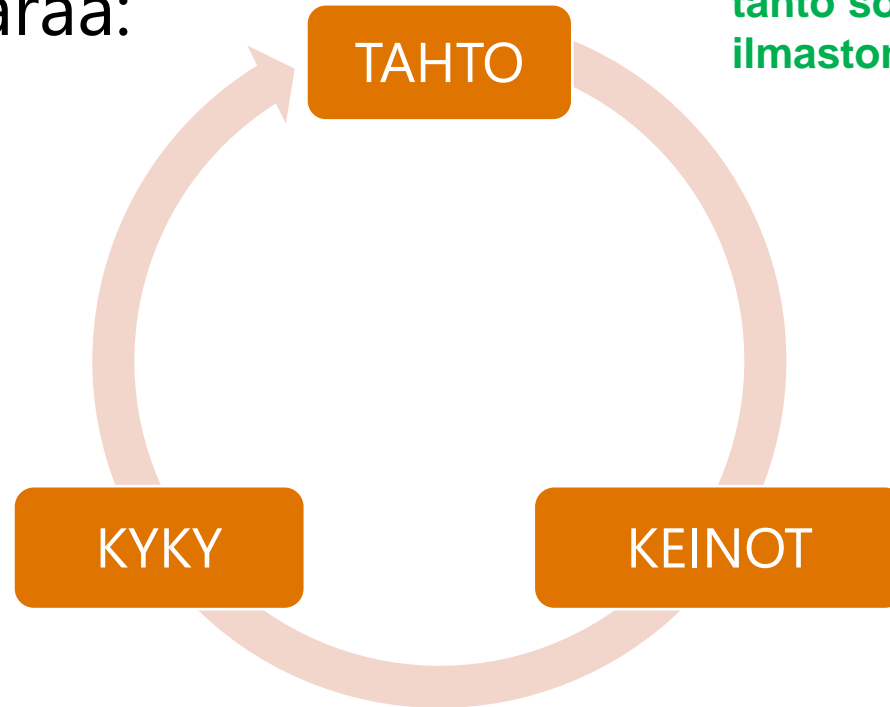
Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 - KISS2030

- Valtioneuvoston selonteko, hyväksyttiin joulukuussa 2022
- Sisältää riski- ja haavoittuvuustarkastelun sekä hallinnonaloittaisia sopeutumista koskevia toimintaohjelmia ja hallinnonrajat ylittäviä ja aluekohtaisia tarkasteluja
 - Laajan toimialakohtaisen riski- ja haavoittuvuustarkastelun tueksi valmisteltiin myös alueellinen haavoittuvuustarkastelu

Visiona hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

Vision tukena kolme päämäärää:

Yhteiskunnan toimijoilla on kyky ennaltaehkäistä, varautua ja hallita sekä luontoon että yhteiskuntaan kohdistuvat ilmastonmuutokseen liittyvät riskit

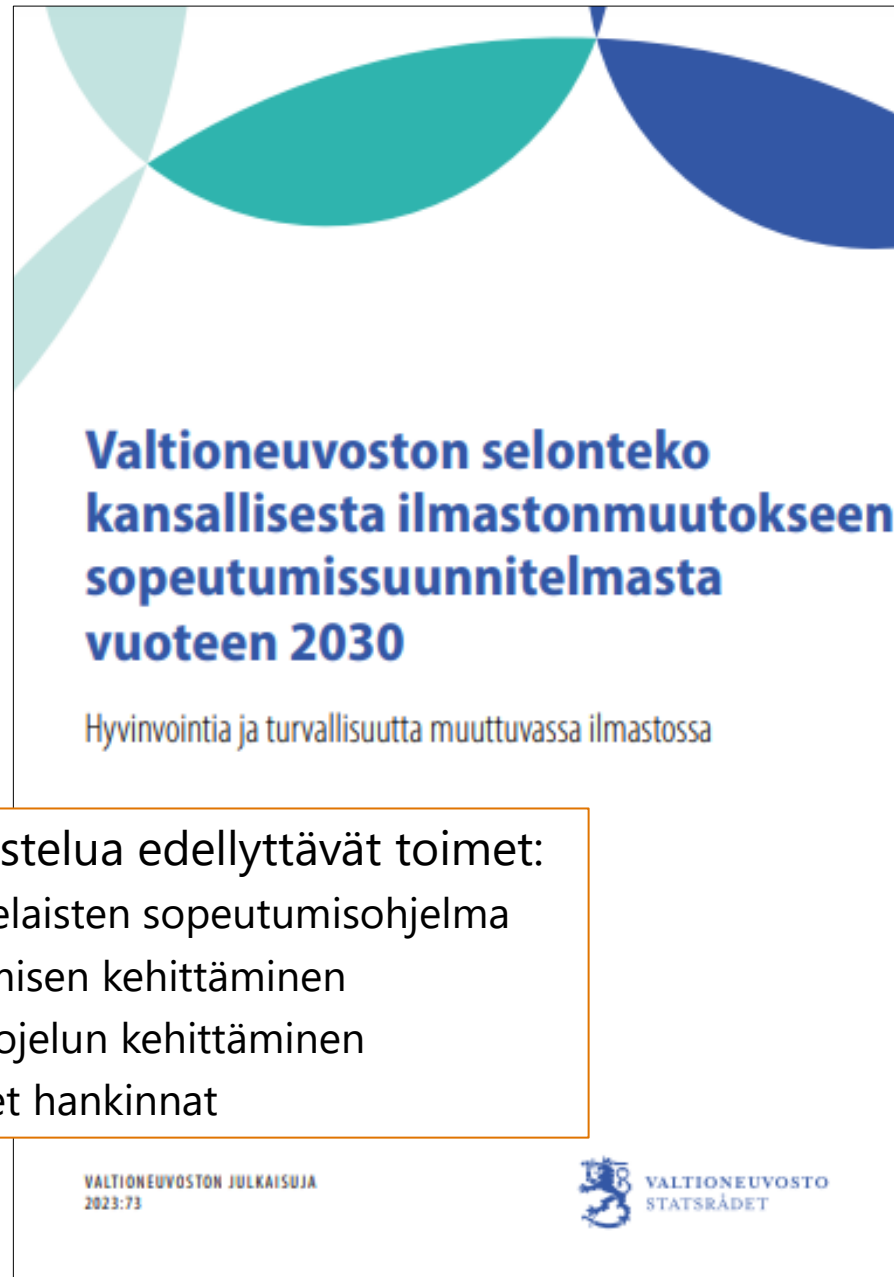

Yhteiskunnan toimijoilla on vahva tahto sopeutua ilmastonmuutokseen

Yhteiskunnan toimijoilla on käytössään tehokkaat keinot sekä luontoon että yhteiskuntaan kohdistuvien ilmastonmuutokseen liittyvien riskien arvioimiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi

KISS2030 teemat

- Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi
- Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö
- Ruoka- ja ravitsemusturva
- Infrastrukturi ja rakennettu ympäristö
- Uusiutuvien luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus, luontopohjaiset ratkaisut ja kuivuusriskien hallinta
- Terveysten suojeleminen ja edistäminen
- Kulttuuriperintö ja –ympäristö
- Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta
- Kansainvälinen yhteistyö
- Tietopohja, viestintä ja seuranta

**Valtioneuvoston selonteko
kansallisesta ilmastonmuutokseen
sopeutumissuunnitelmasta
vuoteen 2030**

Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

Lisävalmistelua edellyttävät toimet:

- Saamelaisten sopeutumishjelma
- Osaamisen kehittäminen
- Työsuojelun kehittäminen
- Julkiset hankinnat

VALTIOEUUVOSTON JULKAISUJA
2023:73

 VALTIOEUUVOSTO
STATSRÅDET

KISS2030 ja yritykset

- Huomio erityisesti suurissa kriittisen infran yrityksissä
 - Sähköverkot, ydinvoima
- Elinkeinoelämän sopeutumisen huomioiminen alueidenkäytön suunnittelussa, kaavoituksessa ja teollisuusrakentamisen suunnittelussa
- Säädosympäristön muokkaaminen elinkeinoelämän sopeutumista tukeväksi ja mahdollistavaksi valtion vastuulla
- Sopeutumisen toimenpiteet toiminnanharjoittajien vastuulla
- Yritykset mainitaan yhtenä ilmatoriskien ja sopeutumisen toimenpiteiden kohteina
 - Ei juurikaan konkretiaa
 - Yhteistyötä ja viestinnän roolia korostetaan

Tavoite 9 Energia- ja teollisuussektoreilla sekä elinkeinoelämässä on vahvistettu tietoisuutta ilmastonmuutoksen vaikutuksista, riskienhallintaa ja innovaatioympäristöä vuoteen 2030 mennessä	Seurannan keinoja Energia- ja teollisuussektoreiden lainsäädäntöön ja muuhun ohjaukseen sisältyvät sopeutumisenäkökulmat Energiamurrokseen liittyvät ilmatoriskit on kartoitettu Sopeutumistoimien sisältyminen toimialojen tiekarttoihin Sopeutumista edistävien rahoitusmahdollisuuksien saatavuus ja hyödyntäminen	
Tavoite edistää päämääriä:		
TAHTO	KEINOT	KYKY
Toimenpide 9.1 Määritetään ilmatoriskien hallintaan liittyvät tarpeet energia- ja teollisuussektoreilla Kuvaus: Selvitetään ilmatoriskit ja niiden hallinnan tilannekuva sekä tarvittavat toimet. Keskustellaan huomioon otettavista näkökulmista valtionhallinnon energia- ja ilmasto politiikan yhdysverkossa. Turvataan ilmatoriskien kannalta ajantasainen säädosympäristö ja muut toiminnan puitteet viranomaisten käytettävissä olevin keinoin. Vastuutaho: Työ ja elinkeinoministeriö, valtionhallinnon energia- ja ilmasto politiikan yhdysverkko, yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Aikataulu: 2023–2026 Rahoitus: Virkatyö, hankerahoitus ja muu ulkopuolinen rahoitus		
Toimenpide 9.2 Sisällytetään toimialojen tiekarttojen päivityksiin tarkasteluja ilmatoriskien hallinnan mahdollisuuksista ja täydennetään tiekarttoja sopeutumistoimilla Kuvaus: Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa on laadittu toimialakohtaiset tiekartat vähähiilisyteen. Nykyisten tiekarttojen päivittämisen tai uusien laatimisen yhteydessä tullaan tarkastelemaan ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi elinkeinoelämän tarpeita ja mahdollisuuksia sekä hallita ilmastonmuutoksen haitallisia seurauksia elinkeino- ja työelämälle, että hyötyä ilmastonmuutoksen tuomista mahdollisuuksista. Vastuutaho: Ministeriöt yhteistyössä toimialojen kanssa Aikataulu: 2023–2030 Rahoitus: Julkisen sektorin ja yksityisten toimijoiden rahoitus, hankerahoitus, virkatyö		
Toimenpide 9.3 Selvitetään olemassa olevat rahoitusmahdollisuudet elinkeinoelämän sopeutumisinnovaatioiden kehittämiseen ja käyttöön ottoon Kuvaus: Suomessa toimii esimerkiksi Ilmatorahasto Oy, jonka toiminta keskittyy ilmastonmuutoksen torjuntaan, teollisuuden vähähiilisyden vauhdittamiseen ja digitalisaation edistämiseen. Toimenpiteellä kartoitetaan erilaiset mahdollisuudet ja tarpeet sopeutumisinnovaatioiden kehittämiseen ja käyttöön ottoon. Vastuutaho: Työ ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, muut ministeriöt, yhteistyössä Business Finlandin ja muiden toimijoiden kanssa Aikataulu: 2023–2025 Rahoitus: Virkatyö, selvitystyö edellyttäisi lisärahoitusta		

KISS2030 toimeenpano

Ilmastolaki

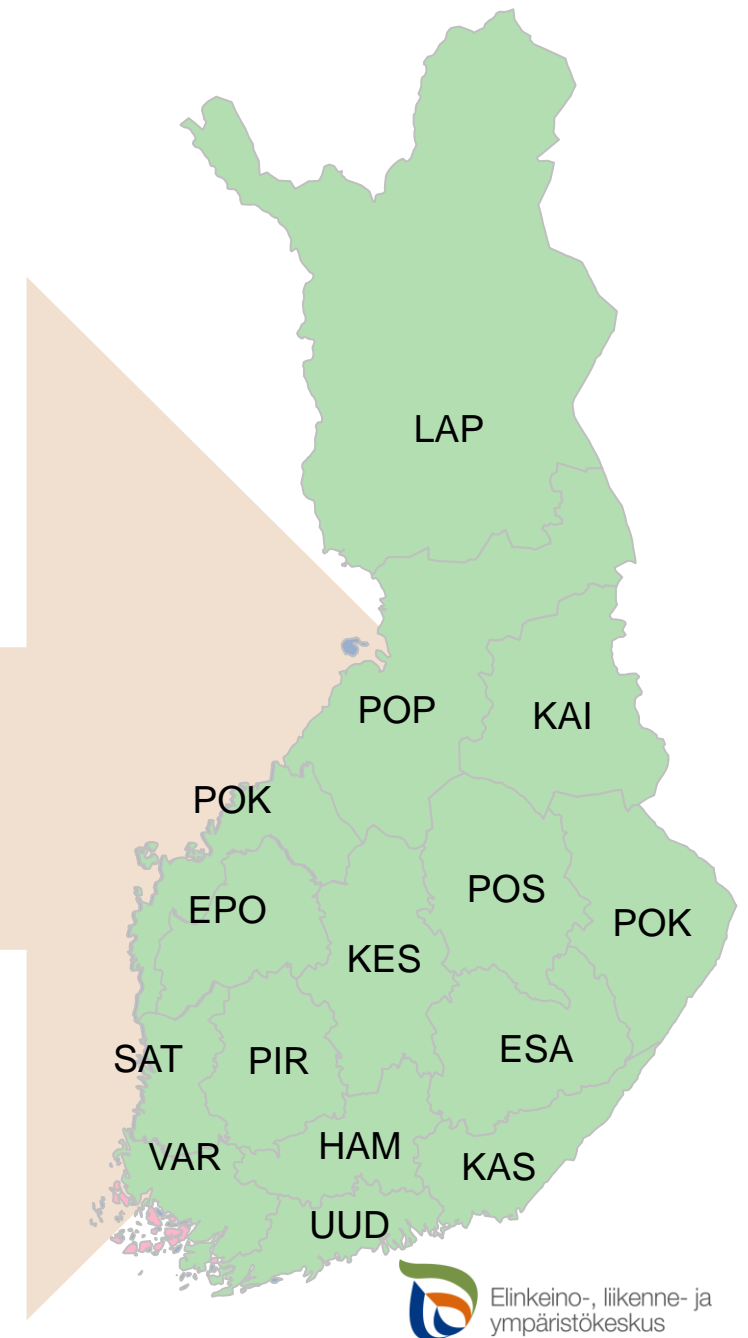
Maankäyttösektorin
ilmastosuunnitelma

Kansallinen ilmastonmuutoksen
sopeutumisen suunnitelma 2030

Valtakunnallinen ilmastoyksikkö

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen on perustettu vuoden 2023 alussa ilmastolain toimeenpanoa, erityisesti ilmastomuutokseen sopeutumista ja maankäyttösektorin ilmastotoimia edistävä valtakunnallinen yksikkö.
- ELY-keskukset hoitavat perus-, keskitetyt- ja erikoistumistehtävänsä kuten aiemminkin ja ottavat niissä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja maankäyttösektorin ilmastotoimet huomioon.
- Ilmastoyksikkö koordinoi, tukee, edistää, seuraa ja sovittaa yhteen ilmastolain toimeenpanoa koskien ilmastonmuutokseen sopeutumisen tehtäviä ja maankäyttösektorin ilmastotoimia.

Valtakunnallinen ilmastoyksikkö

ELY-keskus / Valtakunnallinen ilmastoyksikkö

Valtakunnallinen ilmastoyksikkö

ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö tukee ilmastotyötä koko Suomessa. Yksikössämme työskentelee ilmastomuutokseen sopeutumisen ja maankäyttösektorin ilmastotoimien asiantuntijoita. Teemme työtämme monipaikkaisesti alueellisissa ELY-keskuksissa eri puolilla Suomea.

Ilmastoyksikön työ käynnistyi vuonna 2023. Yksikön toiminta perustuu ilmastolakiin (423/2022) [🔗](#).

Tuemme sekä valtakunnallisen että alueellisen tason toimijoita ilmastolain mukaisissa toimissa. Rakennamme yhteistyötä ELY-keskusten, maakuntaliittojen, kuntien, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Suuri osa työstämme tapahtuu kansallisissa ja EU-tason verkostoissa. Voit lukea työstämme lisää [Mitä teemme ja tarjoamme -sivulla](#) [🔗](#) ja muilla oheisesta valikosta löytyvillä alisivuilla.

Alueellisissa ELY-keskuksissa tehtävästä muusta ilmastotyöstä löydät tietoa tästä avautuvasta linkistä ELY-verkkosivustolta.

Yhteystiedot

Yksikön päällikkö Riitta Syväälä, p. 0295 036 389, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Valtakunnallinen ilmastoyksikkö ^

Mitä teemme ja tarjoamme? v

Hiilestä kiinni

Maankäyttösektorin ilmastotoimet v

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen v

Valuma-aluesuunnittelu

Ajankohtaista

In English v

Tapahtumat

Ilmastoyksikkö mukana maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivillä Turussa 13.-14.11.2024

14.10.2024

Tule mukaan maatalouden ympäristötiedon vaihtopäiville Turkuun 13.–14.11.2024! Päivien aikana pureudutaan ympäristö- ja ilmastoimien vaikuttavuuteen ja tuloksiin. Myös ilmastoyksikkö on mukana menossa.

Ideoita ja vaikuttavuutta ilmastonmuutokseen sopeutuille luonnonvara-aloille -tilaisuus Hämeenlinnassa 3.12.2024

07.10.2024

Päivän aikana kuulet monipuolisesti tuoretta tietoa luonnonvara-alojen sopeutumisesta ilmastonmuutokseen. Lisäksi saat ideoita sopeutumisosaamisen kehittämiseen ja hanketyön vaikuttavuuden lisäämiseen. Tervetuloa paikan päälle Hämeenlinnan Verkatehtaalle tai etäyhteydellä aiheen äärelle!

Ilmastoyksikön vilkas tapahtumasyksy 2024 (päivityvä sivu)

07.10.2024

Löydät tästä tapahtumajutusta päivityvää tietoa

Uutiset

Hiilestä kiinni -yhteisö tekee tiedosta toimintaa

12.11.2024

Hiilestä kiinni -kokonaisuudessa on tehty valtavasti töitä ja tuotettu huomattava määrä tietoa maankäyttösektorin ilmastoratkaisujen tueksi. Kuinka saamme tämän tiedon parhaiten käyttöön? Miten tietoa tuottavat ja välittävät palvelisivat jatkossa maa- ja metsätalouden konkreettisia ratkaisuja tekeviä parhaalla mahdollisella tavalla? Nämä kysymykset olivat pääosassa, kun Hiilestä kiinni -väki kokoontui Tiedosta toimintaa -tapahtumaan 29.10.2024.

Ilmastoyksikköläisten posterit vetettävien turvepeltojen tarjouskilpailusta palkittiin kestävä vesienhallinta -seminaarissa

23.10.2024

Ilmastoyksikön Antti Miettisen, Mari Lappalaisen ja Ronja Hiironen posterissa selvitetään tiiviisti ja havainnollisesti, miten vetettävien turvepeltojen tarjouskilpailussa voidaan huomioida myös valuma-aluelähtöiset ympäristöhyödyt. Kiitetty posterit palkittiin Salaojituksen Tukisäätiön, Maa- ja vesitekniikan tuki ry:n, Salaojayhdistyksen, Suoviljelysyhdistyksen ja Baltic Sea Action Groupin (BSAG) järjestämässä seminaarissa Helsingin Pörssitalolla 23.10.2024.

Ilmastonmuutos Suomessa

Suomen ilmastopoliitikka ja -toimet

Suomen muuttuva ilmasto

[Etusivu](#) › [Ilmastonmuutos Suomessa](#) › [Suomen ilmastopoliitikka ja -toimet](#) › [Sopeutumistoimet Suomessa](#) ›
[Tutkimus tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista](#) ›

Tutkimus tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista

 Arvioitu luku-aika: 10 min

Tuottajat

Ilmastonmuutos Suomessa

Suomen ilmastopoliittika ja -toimet

Suomen mu

Etusivu > Ilmastonmuutos Suomessa > Suomen ilmastopoliittika ja -toimet > Sopeutumistoimet Suomessa
Tutkimus tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista >

Tutkimus tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista

- Vakuutusala on altis ilmastonmuutoksen vaikutuksille
- Vaikutusmallit
- Tietoliikenne on haavoittuvainen sään ääri-ilmiöille
- Suomi vähentää kasvihuonekaasupäästöjään
- Suomen puutarhatalous voi hyötyä ilmastonmuutoksesta
- Suomen kasvihuonekaasupäästöt ovat laskussa
- Sopeutumisen vastuut ja kustannukset
- Sähköauton hankintatuki ja tuki auton muuttamiselle kaasu- tai etanolikäyttöiseksi
- Rakentaminen – Hillintä
- Rakennusten lämmitys kuluttaa runsaasti energiaa
- Materiaalitehokkuus säästää ilmastoja, luonnonvaroja ja kustannuksia
- Maankäyttö – Hillintä
- Liikennepalvelulaki

About EU Policy Transnational, National, Local Knowledge Networks

Discover the key services, thematic features and tools of Climate-ADAPT

Sharing adaptation knowledge for a Climate-Resilient Europe

Key Services

Adaptation in sectors

Case studies

Adaptation support tool

Country profiles

Resource catalog

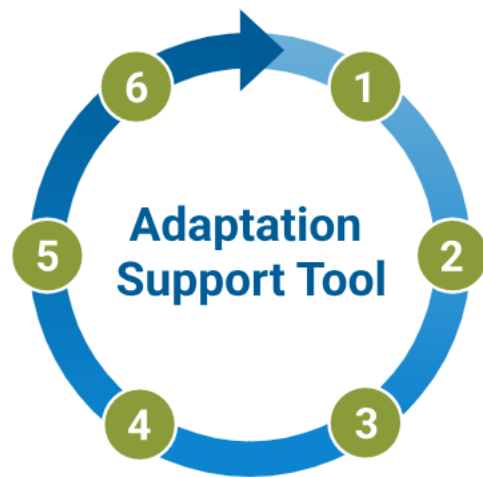
The Adaptation Support Tool – Getting started

Created 07 Jun 2016 | Published 07 Jul 2016 | Modified 17 May 2024

Share

Download

Home > Knowledge > Tools > The Adaptation Support Tool – Getting...

The Adaptation Support Tool - Getting started

The aim of the Adaptation Support Tool (AST) is to assist policy makers and coordinators on the national level in developing, implementing, monitoring and evaluating climate change adaptation strategies and plans. The AST was developed as a practical guidance tool for national level actors for all steps needed to develop, implement, monitor and evaluate a national adaptation strategy. It also supports sub-national actors and trans-national actors to prepare for, develop, implement and monitor and evaluate adaptation strategies. It refers to relevant resources and dedicated tools in climate change adaptation (CCA).

In 2013 the European Commission issued the [EU guidelines on developing adaptation strategies](#) as a component of the [EU strategy on adaptation to climate change](#) with the aim to support EU Member States (MS) in the process of developing, implementing and reviewing their adaptation strategies. They provide a common understanding of key features relevant to adaptation policy processes, building on the experience available in the EU. The steps and recommendations of the Adaptation Support Tool are aligned with the contents of these guidelines and further improved based on the most recent information and knowledge available, including the experiences of [EU Member States](#) with adaptation policy making and insight provided by more recent EU research and innovation projects.

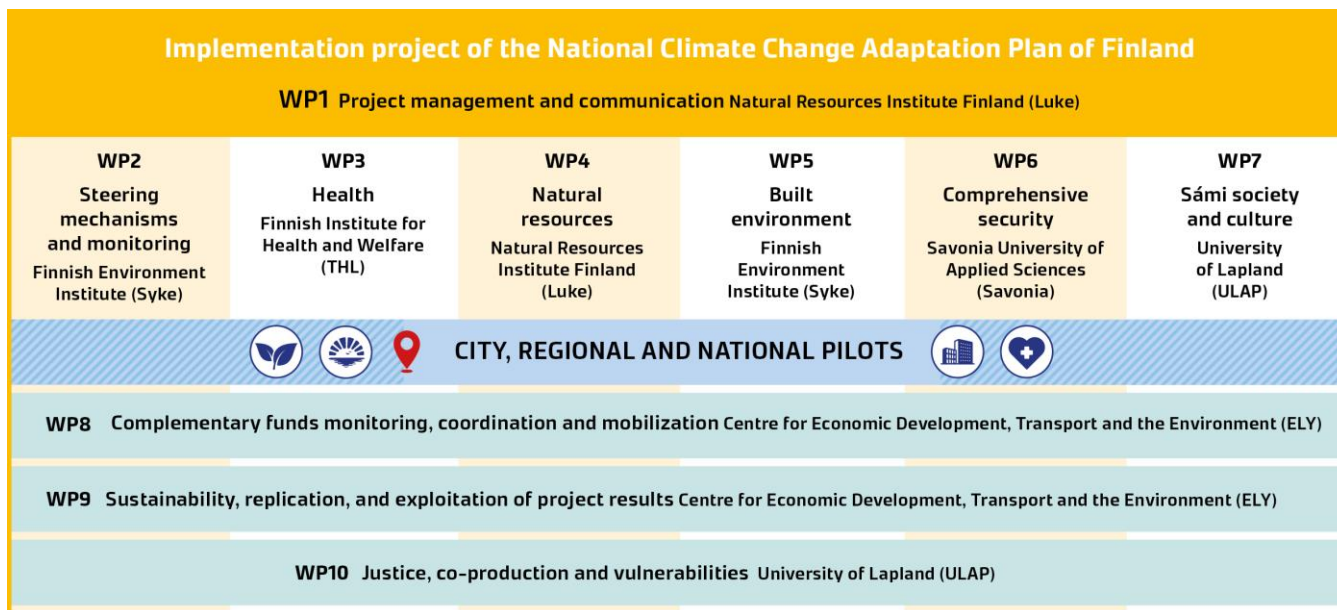

KISS LIFE hankevalmistelu käynnissä

- KISS2030 toimeenpano ja sopeutumisen kehittäminen
- Budjetti 20 miljoona euroa (+20 miljoonaa lisähankkeita)
- 50 partneria
- EU:n strateginen LIFE rahoitus
- Luonnonvarakeskus koordinoi
- 1. vaihe jätetty syyskuussa 2024
- 2. vaiheen DL maaliskuu 2025
- Toteutus 2026-2033

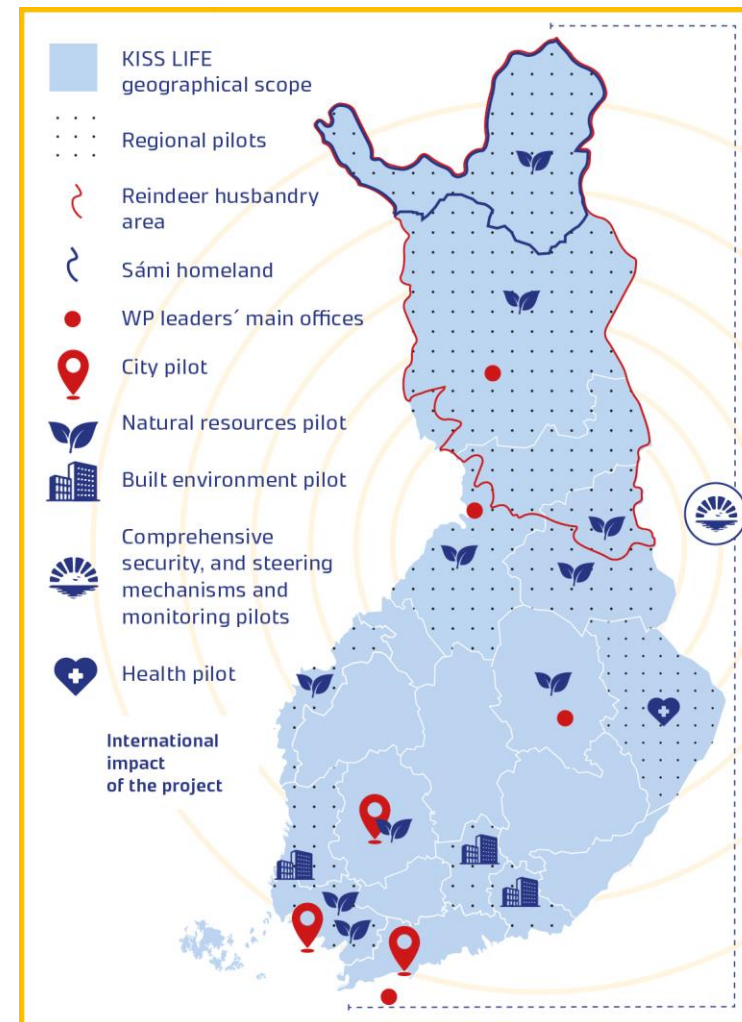
KISS LIFE sisällöt

Lisärahoitusta haettava hankkeen aikana:

- Tavoite 7: Liikenne- ja viestintäinfrastruktuuri
- Tavoite 9: Energiainfrastruktuuri, teollisuus ja **elinkeinoelämä**
- Lisävalmisteltava: Julkiset hankinnat

→ **tervetuloa mukaan!**

Sopeutumisen kaksi yritysnäkökulmaa

Riskien näkökulma

- Ilmatoriskien suorat vaikutukset liiketoimintaan
 - Yrityskiinteistöt
 - Toimitusketjut
 - Mahdolliset korvausvaatimukset
- Heijastevaikutusten kautta tulevat riskit muualta maailmasta
 - Tuotantoketjujen katkeaminen
 - Markkinahäiriöt
- **Keskeistä tunnistaa omaan liiketoimintaan mahdollisesti kohdistuvat ilmatoriskit**
- **Suunnitelma niihin varautumiseksi**

Mahdollisuuksien näkökulma

- Sopeutumistyössä tarvitaan innovaatioita ja palveluja
 - Uusia liiketoimintamahdollisuuksia!
- Luontopohjaiset ratkaisut (NBS) rakennetussa ympäristössä
 - Luonnonmukainen tulvavesiallas
 - Viherkatos päiväkotiin
 - suunnittelu ja toteutus
- **Yrityksen sopeutumistyö tulevaisuuden kilpailutekijä?**
 - **Toimintavarmuus**
 - **Vakuutukset**
 - **Vastuullisuus ja asiakkaat**

Kiitos!

jaana.sorvali@luke.fi

